

تحلیل تکنیکال در بازارهای سرمایه

کامیار فراهانی فرد
رضا قاسمیان لنگرودی

۱۳۸۴

Murphy, John J

مورفی، جان، ۱۹۵۲ - م

تحلیل تکنیکال در بازارهای سرمایه/جان مورفی؛ {ترجمه} کامیارفراهانی

فرد، رضا قاسمیان لنگرودی. - تهران: چالش: ۱۳۸۴.

هفته، ۳۳۸ ص.؛ مصور، نمودار.

ISBN : 964-95543-8-6

عنوان اصلی: Technical analysis of the financial markets c 1999

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

۱. بازار معاملاتی آتی. ۲. بورس کالا. الف. فراهانی فرد، کامیار، ۱۳۵۹ -

مترجم، ب. قاسمیان لنگرودی، رضا، ۱۳۶۴ - مترجم، ج. عنوان.

۳۳۲/۶۴۴

ت ۳ م ۸ / HG ۶۰۴۶

۱۳۸۴

م ۸۴-۹۴۵۲

کتابخانه ملی ایران

نشر چالش

فراهانی فرد/کامیار، قاسمیان لنگرودی/رضا

طرح جلد: شهرزاد فلسفی

ویراستار: ساناز قهقراپی زمانی

امور فنی، طراحی: سا زمان پژوهش

لینوگرافی؛ چاپ و صحافی: فرشویه

چاپ اول تابستان ۸۴ شمارگان: ۱۲۰۰ نسخه

ISBN: 964-95543-8-6

شابک: ۹۶۴-۹۵۵۴۳-۸-۶

نشر چالش: تهران خ انقلاب خ شهید منیري جاوید شماره ۱۷۷ واحد ۶

تلفن: ۶۴۱۴۶۱۰

قیمت: ۴۸۰۰

حق چاپ محفوظ است.

فهرست مطالب

..... سخنن با خوانندگان پانز ده

۱

..... فلسفه تحلیل تکنیکال

مقدمه

فلسفه یا منطق

تحلیل تکنیکال در برابر پیش‌بینی‌های فاندamental

انعطاف‌پذیری و سازگاری تحلیل تکنیکال

تحلیل تکنیکال و کارایی آن در بازه‌های زمانی مختلف

پیش‌بینی‌های اقتصادی

تحلیل‌گر تکنیکی یا چارتیست؟

برخی انتقادات در مورد تحلیل تکنیکال

نظریهٔ ورود تصادفی (Random Walk)

اصول کلی

۲

..... نظریهٔ داو

مقدمه

اصول مقدماتی

استفاده از قیمت‌های پایانی و خطوط

چند انتقاد به نظریهٔ داو

بازار سرمایه به عنوان یک شاخص اقتصادی
نتیجه

۳۱
۳۱

۳

۳۳	ساختار نمودار
۳۳	مقدمه
۳۳	انواع نمودارهای موجود
۳۵	نمودارهای شمعی
۳۷	نمودارهای حسابی در مقابل نمودارهای لگاریتمی
۳۸	ساختار نمودار میله‌ای روزانه
۴۰	حجم معاملات
۴۱	نمودار هفتگی و ماهانه
۴۳	نتیجه گیری

۴

۴۵	مفاهیم مقدماتی روند
۴۵	تعریف روند
۴۷	روند سه جهت دارد
۴۸	روندها به سه دسته تقسیم می شوند
۵۰	حمایت و مقاومت
۶۰	خطوط روند
۷۰	اصلی بادیون
۷۳	اهمیت عدد سه
۷۳	شیب نسبی خط روند
۷۸	خط کانال
۸۳	درصد تصحیح یا برگشت
۸۵	خطوط شتاب
۸۸	خطوط بادیون گان (Gann) و فیبوناچی
۸۸	خطوط روند داخلی
۹۲	شکاف های قیمت
۹۶	نتیجه

۹۷	
۹۷	مقدمه
۹۸	الگوهای قیمت
۹۸	دو نوع الگو:
۹۸	الگوهای برگشتی و الگوهای ادامه‌دهنده
۱۰۲	الگوی برگشتی سر و شانه‌ها
۱۰۶	اهمیت حجم معامله
۱۰۷	پیدا کردن هدف قیمت
۱۰۹	سر و شانه‌های کف یا معکوس
۱۱۲	الگوهای سر و شانه‌های مرکب
۱۱۴	سقف‌ها و کف‌های سه‌قلو
۱۱۷	سقف‌ها و کف‌های دوقلو
۱۲۰	تغییرات در الگوی ایده‌آل
۱۲۴	نعلبکی‌ها و اسپایک‌ها
۱۲۶	نتیجه

۱۲۷	
۱۲۷	مقدمه
۱۲۸	مثلث
۱۳۰	مثلث متقارن
۱۳۴	مثلث افزایشی
۱۳۶	مثلث کاهش‌ی
۱۳۸	الگوی (مثلث) پهن‌شونده
۱۴۰	پرچم‌های مثلث و پرچم‌های چهارگوش
۱۴۴	کنج‌ها
۱۴۷	تشکیل الگوی مستطیل
۱۵۰	حرکت موزون

الگوی ادامه‌دهندهٔ سر و شانه‌ها
تأیید و واگرایی
نتیجه‌گیری

۱۵۲
۱۵۴
۱۵۴

۷

حجم معاملات

۱۵۵

مقدمه

۱۵۵

حجم معاملات به‌عنوان یک شاخص ثانویه

۱۵۵

جمع‌بندی اصول حجم معامله

۱۶۳

۸

نمودارهای بلندمدت

۱۶۵

معرفی

۱۶۵

اهمیت دوره‌های بلندمدت

۱۶۶

روندهای بلندمدت تصادفی بودن را انکار می‌کنند

۱۶۶

از نمودارهای بلندمدت تا نمودارهای کوتاه‌مدت

۱۶۷

آیا می‌بایست نمودارهای بلندمدت را با نرخ تورم تنظیم کرد؟

۱۶۸

نمودارهای بلندمدت برای اهداف معاملاتی مناسب نیستند.

۱۶۹

مثال‌هایی از نمودارهای بلندمدت

۱۷۰

۹

میانگین‌های متحرک

۱۷۷

مقدمه

۱۷۷

میانگین متحرک: ابزاری انعطاف‌پذیر با تأخیر زمانی

۱۷۹

توسعهٔ میانگین متحرک

۱۹۰

باندهای بولینگر

۱۹۱

استفاده از باندهای بولینگر برای تعیین هدف قیمت

۱۹۲

اندازه‌گیری تغییرات با پهنای باند

۱۹۳

ارتباط میانگین متحرک و چرخهٔ زمانی

۱۹۴

کاربرد اعداد فیبوناچی در میانگین‌های متحرک

۱۹۵

کاربرد میانگین متحرک در نمودارهای بلندمدت

۱۹۶

۱۹۸	قانون هفتگی
۲۰۴	بهینه‌سازی لازم است یا نه؟
۲۰۵	خلاصه
۲۰۶	میانگین متحرک تطبیق‌پذیر (A.M.A)
۲۰۷	جایگزین‌های میانگین متحرک

۱۰

۲۰۹	اسیلاتورها
۲۰۹	مقدمه
۲۱۰	کاربرد اسیلاتورها در رابطه با روند
۲۱۲	اندازه‌گیری جنبش
۲۱۸	اندازه‌گیری درجه تغییرات (ROC)
۲۱۸	ساخت یک اسیلاتور با استفاده از دو میانگین متحرک
۲۲۱	شاخص کانال کالا (CCI)
۲۲۳	اندیکاتور قدرت نسبی (RSI)
۲۳۰	استفاده از سطوح ۳۰ و ۷۰ به عنوان اخطارهای عمومی
۲۳۱	استوکاستیک‌ها (K%D)
۲۳۵	%R لری ویلیامز
۲۳۷	اهمیت روند
۲۳۸	چه زمانی اسیلاتورها مفیدترین کاربرد را دارند
۲۳۹	میانگین متحرک همگرایی / واگرایی (MACD)
۲۴۱	هیستوگرام MACD
۲۴۳	ترکیب هفته‌ها و روزها
۲۴۴	تأثیر اخبار فاندamental را بر بازار بررسی کنید

۱۱

۲۴۵	نمودار نقطه و رقم
۲۴۵	مقدمه
۲۴۶	نمودار نقطه و رقم در مقابل نمودار میله‌ای
۲۵۰	ساختار نمودار میان‌روژه نقطه و رقم
۲۵۳	شمارش افقی

۲۵۴	الگوهای قیمت
۲۵۶	نمودارهای سه واحد برگشتی نقطه و رقم
۲۵۷	ساختار نمودار سه واحد برگشتی نقطه و رقم
۲۶۱	رسم خطوط روند
۲۶۵	تکنیک اندازه‌گیری
۲۶۵	تاکتیک‌های معامله
۲۶۷	فواید نمودارهای نقطه و رقم
۲۷۱	شاخص‌های تکنیکی نمودارهای نقطه و رقم
۲۷۱	رسم کامپیوتری نمودار نقطه و رقم
۲۷۳	میانگین متحرک‌های نمودارهای نقطه و رقم
۲۷۵	نتیجه

۱۲

۲۷۷	نمودارهای شمعی ژاپنی
۲۷۷	مقدمه
۲۷۷	نمودارهای شمعی
۲۷۹	نمودارهای شمعی مقدماتی
۲۸۱	تحلیل الگوهای شمعی
۲۸۵	الگوهای دنباله‌دار
۲۸۶	الگوهای شمعی فیلتر شده
۲۸۸	نتیجه

۱۳

۲۹۷	نظریه موج الیوت
۲۹۷	تاریخچه
۲۹۸	اصول اولیه امواج الیوت
۳۰۲	ارتباط بین موج الیوت و نظریه داو
۳۰۲	موج‌های تصحیح‌گر
۳۰۹	قانون تناوبی
۳۱۰	کانالیزه شدن (کانال‌بندی)
۳۱۲	موج چهارم مانند یک سطح حمایت

۳۱۲	اعداد فیبوناچی پایه و اساس اصل موج
۳۱۳	نسبت‌های فیبوناچی بازگشت‌ها
۳۱۶	هدف‌های زمانی فیبوناچی
۳۱۷	ترکیب سه جنبه نظریه موج
۳۱۸	جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

۱۴

۳۲۱	چرخه‌های زمانی
۳۲۱	مقدمه
۳۲۲	چرخه‌ها
۳۲۳	چگونه مفاهیم چرخه به درک تکنیک‌های نموداری کمک می‌کنند
۳۳۶	چرخه‌های حاکم
۳۳۹	ترکیب طول دوره چرخه‌ها
۳۳۹	اهمیت روند
۳۴۱	حرکت انتقالی به چپ و راست
۳۴۱	چگونه چرخه‌ها را مجزا کنیم
۳۴۷	چرخه‌های موسمی
۳۴۹	چرخه‌های بازار سرمایه
۳۵۱	چرخه ریاست جمهوری
۳۵۱	ترکیب چرخه‌ها با دیگر ابزارهای تکنیکی
۳۵۲	تحلیل بیشترین بی‌نظمی طیفی

۱۵

۳۵۳	کامپیوترها و سیستم‌های داد و ستد
۳۵۳	مقدمه
۳۵۵	بعضی نیازهای کامپیوتر
۳۵۵	گروه‌بندی ابزارها و شاخص‌ها
۳۵۶	استفاده از ابزارها و شاخص‌ها
۳۵۶	سیستم‌های سهمی وار و حرکت هدایتی ولس ویلدر
۳۶۳	مزایا و معایب سیستم‌های داد و ستد
۳۶۵	نتیجه‌گیری

مدیریت مالی و تاکتیک‌های معامله

۳۶۷	مقدمه
۳۶۷	سه عنصر اساسی برای معامله موفق
۳۶۸	مدیریت مالی
۳۷۱	معاملات متوالی: باقی ماندن در روند یا تکرار معاملات
۳۷۲	بعد از دوره‌های سود و یا ضرر چه باید کرد
۳۷۳	تاکتیک‌های معامله
۳۷۶	ترکیب عوامل تکنیکی و مدیریت مالی
۳۷۷	انواع دستورات معاملاتی
۳۷۹	از نمودارهای روزانه تا نمودارهای تغییرات میان‌روز قیمت
۳۸۱	استفاده از نقاط محوری نمودارهای میان‌روز
۳۸۲	خلاصه‌ای از مدیریت مالی و اصول راهنمای معامله
۳۸۳	استفاده در بازار سهام
۳۸۴	تخصیص وجه (تقسیم‌بندی سرمایه)
۳۸۴	مدیریت حساب مالی و شرکت‌های سرمایه‌گذاری سهام

شاخص‌های بازار سرمایه

۳۸۷	اندازه‌گیری پهنای بازار (measuring market breadth)
۳۸۷	مقایسه شاخص‌های بازار
۳۸۸	خط پیشرفت - پسرفت (AD)
۳۸۹	واگرایی خط پیشرفت - پسرفت (AD)
۳۹۰	خط AD هفتگی و خط AD روزانه
۳۹۰	تغییرات در خط AD
۳۹۱	اسیلاتور مک‌للان
۳۹۲	شاخص مجموع مک‌للان
۳۹۳	بالاهای جدید و پایین‌های جدید
۳۹۴	شاخص بالاهای جدید - پایین‌های جدید
۳۹۵	حجم معامله صعودی در مقابل حجم معامله نزولی
۳۹۶	شاخص آرمز (THE ARMS INDEX)

۳۹۷	شاخص TRIN در مقابل TICK
۳۹۷	صاف کردن شاخص آرمز
۳۹۸	آرمز باز (OPEN ARMS)
۳۹۹	نمودار حجم تعادلی
۴۰۱	نتیجه گیری

۱۸

۴۰۴	جمع بندی مباحث: خلاصه مطالب
۴۰۴	خلاصه مباحث تکنیکال
۴۰۵	چگونه تحلیل های تکنیکی و فاندامنتالی (پایه ای) را با هم هماهنگ کنیم؟
۴۰۶	تحلیل گر تکنیکی مجاز بازار
۴۰۷	نام های مختلف تحلیل تکنیکال
۴۰۸	نتیجه گیری
۴۰۹	پیوست ها
۴۱۱	پیوست الف. اندیکاتورهای پیشرفته تکنیکی
۴۱۱	اندیکاتور تقاضا (DI)
۴۱۴	باندهای استارک و کانال های کلنتر
۴۱۸	فرمول شاخص تقاضا DI
۴۱۹	پیوست ب
۴۱۹	ضروریات ایجاد سیستم معاملاتی (نوشته فرد شاتزمن)
۴۲۰	برنامه ۵ مرحله ای
۴۲۰	قدم اول: شروع با یک ایده کلی
۴۲۲	مرحله دوم: ایده خود را در قالب قانون های علمی در آورید
۴۲۳	مرحله سوم: بررسی ظاهری بر روی نمودارها
۴۲۳	مرحله چهارم: امتحان رسمی با استفاده از کامپیوتر
۴۲۶	مرحله پنجم: ارزیابی نتایج
۴۲۷	مدیریت سرمایه
۴۲۷	نتیجه
۴۲۹	فهرست مفاهیم

سخنی با خوانندگان

در دنیای امروز، اقتصاد و جولانگاه آن یعنی بازار و عنصر جدایی‌ناپذیر این عرصه یعنی معامله ماهیت مدرنیزه یافته و پا به پای دیگر شئون زندگی انسان‌ها در چرخه پیشرفت و تکامل، ابعاد تازه‌ای به خود گرفته‌اند و روز به روز پیچیدگی‌های بیشتری می‌یابند.

اگر معامله پایاپای را موج اول اقتصاد و پیدایش پول را به‌عنوان موج دوم بپذیریم به‌طور قطع بازارهای مالی موج سوم اقتصاد هستند که در آنها معامله نه بر روی اشیا و اموال قابل لمس بلکه بر روی مالکیت زمانی و ارزش آتی مواردی مانند ارز، سهام شرکت‌ها و اوراق بهادار انجام می‌پذیرد. مواردی که فرد در طی مالکیتش هرگز آنها را لمس نمی‌کند اما از رشد و پویایی آنها بهره می‌برد.

بازارهای مالی جایگاه مهم و جذابی برای کسب درآمد و تولید ثروت محسوب می‌شوند. سرمایه‌گذاری در آنها از قید و بند زمان و قوانین دست و پاگیر معاملاتی رها شده و به‌سبب ایجاد موقعیت‌های مناسب کسب درآمد که گاه‌آ به‌معجزه شبیه می‌باشند افراد بسیاری را به‌خود جذب نموده‌اند اما از سوی دیگر فعالیت در این بازارها مستلزم پذیرش ریسک بالایی نیز می‌باشد. ریسک و خطری که جز با مسلح بودن به دانش و کسب مهارت در معامله قابل کنترل نمی‌باشد.

بازارهای مالی زبان خاص خود را دارا می‌باشند که لازمه فعالیت و کسب موفقیت در این عرصه جادویی دانستن این زبان می‌باشد. زبانی که شاید بیشتر از اقتصاد به‌روانشناسی شبیه باشد.

در سالیان اخیر فعالیت‌های علمی بسیاری برای آموزش عمومی تحلیل بازارهای مالی به‌منظور سرمایه‌گذاری و فعالیت در این بازارها در دنیا انجام شده که حاصل آنها دو

شاخه مجزا به نام‌های تحلیل فاندامنتال و تحلیل تکنیکال می‌باشد. هرچند هر دو این روش‌ها هدف و منظور واحدی را دنبال می‌کنند اما در حقیقت هریک از دیدگاهی جداگانه سعی در حل معمای معامله درست و موفق دارند.

ارایه تعاریف کلی که در بسیاری منابع از این دو شاخه از علم تحلیل ارایه شده تکرار مکررات است اما شاید بتوان برای درک بهتر این دو مفهوم از مثالی ملموس در زندگی بهره گرفت.

تصور کنید که فردی به شما پیشنهاد سرمایه‌گذاری در یک فعالیت تجاری را ارایه می‌کند. منطقی به نظر می‌رسد که شما به عنوان کسی که می‌خواهد دارایی و سرمایه خود را به مخاطره بیندازد پیش از اقدام به این کار به مطالعه جوانب آن بپردازید.

در وهله اول شما به ارزیابی وضعیت زندگی و معیشتی شخص پرداخته و به طرق ممکن به برآوردی از میزان دارایی و سرمایه او دست می‌یابید. به طور قطع منابع مالی این فرد بایستی در حد و اندازه‌های فعالیت پیشنهادی او باشد. احتمالاً این کار می‌تواند با محاسبات و ارزیابی‌های مالی و حسابداری نیز توأم باشد. در این راستا شما درباره فعالیت پیشنهادی او تحقیق به عمل آورده و رویدادهای آتی و افق کاری او را مد نظر قرار می‌دهید. اینجاست که نوعی دیگر از تحلیل، که در حقیقت تحلیل شخصیتی و فکری و بررسی نقاط قوت و ضعف این فرد می‌باشد به عنوان راهکار دیگری برای رسیدن به اطمینان خاطر از درستی عمل سرمایه‌گذاری مطرح می‌گردد. ممکن است بتوانید با طرح سؤالاتی به نوع دیدگاه‌های مالی او پی ببرید و یا در طرح آزمون‌های کوچکی مانند نشست و برخاست و همراهی او در برخی فعالیت‌هایش به ارزیابی عملکرد و توانایی‌های او بپردازید. از همه مهمتر در مورد اقدامات گذشته و موفقیت‌ها و شکست‌های احتمالی او و امتداد آنها تا زمان حاضر تحقیق و بررسی می‌کنید. این اطلاعات مبنای پیش‌بینی شما از موفقیت یا شکست آتی این سرمایه‌گذاری خواهد بود و به طور حتم چنانچه اقدام به سرمایه‌گذاری نمایید همچنان به ارزیابی‌هایی از این دست ادامه می‌دهید تا چنانچه طرح با شکست مواجه شد اقدام به خروج سرمایه نموده و یا در صورت موفقیت، سرمایه‌گذاری بیشتری به عمل آورید. در مقام مقایسه بخش اول تحلیل مربوط به دارایی‌ها و افق مالی شخص را می‌توان معادلی برای تحلیل فاندامنتال فرض کرد و بخش دوم یعنی آزمون‌های شخصیتی، دیدگاه‌های مالی و تجربیات گذشته فرد مشابه تحلیل تکنیکال می‌باشد. بخش دوم یعنی

تحلیل تکنیکال تا حد زیادی متأثر از بخش اول نیز بوده و می‌توان گفت به نوعی آن را نیز در خود لحاظ نموده است.

در کتابی که پیش رو دارید سعی بر آن شده که تحلیل تکنیکال به عنوان جدیدترین و مدرنترین نوع تحلیل بازارهای مالی به طور ساده و کارآمد معرفی شود.

از میان ده‌ها کتابی که در این خصوص نگاشته شده کتاب «تحلیل تکنیکال در بازارهای سرمایه» نوشته جان مورفی نه به انتخاب مترجمین بلکه به انتخاب فعالان بازارهای سرمایه در غرب بهترین کتاب در این زمینه شناخته شده و برای اثبات این ادعا همین بس که به مدت هفت سال در بین پرفروش‌ترین کتب آموزشی در زمینه سرمایه‌گذاری در بازارهای اوراق بهادار بوده و به چندین زبان نیز ترجمه شده است.

فراگیری اصول و کلیات مطرح شده در این کتاب می‌تواند راهگشای استفاده از برنامه‌های کامپیوتری موجود برای تحلیل انواع نمودارهای قیمت باشد. بایستی توجه کرد که هرچند نرم‌افزارهای متعدد کار بررسی و تحلیل نمودارها را به عنوان رکن اصلی تحلیل تکنیکال ساده‌تر نموده‌اند اما واقعیت انکارناپذیر این است که تحلیل از هر نوعی که باشد یک فرایند ذهنی است و هیچ کامپیوتری قادر نخواهد بود که به جای معامله‌گر تحلیل کند.

با مطالعه این کتاب خواهید توانست زبان بازار را درک نمایید و با مطالعه و بررسی نمودار رفتارهای قیمت از زمان پیشی بگیرید. به یاد داشته باشید که شرط بقا در بازارهای مالی این است که «در جهت درست بازار معامله کنید». شاید ساده به نظر برسد، اما خواهید دید که این کتاب و حتی ده‌ها کتاب دیگر از این دست و نیز تحلیل فاندمنتال سعی در آموختن همین جمله به شما دارند. «در جهت درست بازار معامله کنید».

در این مجال بجاست که از حمایت‌های استاد شروین شهریاری تشکر نماییم. همچنین از لطف و همفکری استاد کامران سیروسیان ممنون هستیم. زحمات ویراستار محترم سرکار خانم ساناز قهقرایی زمانی را سپاسگزاریم. همچنین از سرکار خانم سیاح‌فر مدیر انتشارات چالش که از هیچ‌گونه کمکی دریغ ننمودند متشکریم.

کامیار قراهانی‌فرد

رضا قاسمیان لنگرودی